

SZERETET

MELYNEK SZAVAIVAL A KISUJSZÁLLÁSI EVANGÉLIUM SZERINT REFORMÁLT NEMES EGYHÁZ HIVEIHEZ,
JÉZUS KRISZTUSBAN ATYJAFIAIHOZ

szól: TÖRÖK IMRE lelkipásztor.

Csel. 20. 28. Viseljetek gondot magatokról és az egész nyájról, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett az Isten anyaszentegyházának legeltetésére.

Csel. 20. 24. Semmivel nem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csak hogy elvégezhessem örömmel az én futásomat, melyet vettem az Ur Jézustól.

Jézus Krisztus szavai: Máté 10. 40. A ki tégedet befogad, engem fogad bé; és a ki engem befogad, azt fogadja bé, a ki engemet elbocsátott.

5-ik szám.

MÁJUS hónapra.

1906. év.

Bocskay István

Erdély és Magyarország választott fejedelme.

Háromszáz esztendeje e folyó évben annak, hogy a történelmünkben nevezetes Bécsi békét megkötötték: Rudolf, az akkori magyar király s német császár és Bocskay István a győzedelmes fejedelem. Ennek emlékezetére ez esztendőben

többször lesz ünnepélyes emlékezetnek napja, közelebbről május hónap 20-ik napján is, mikor a magyarországi reformátusok minden templomában hálaadó istentiszteletek tartanak; mert az a Bécsi békekötés a magyar reformált egyház szabad vallás gyakorlatának egyik fundamentoma.

Amaz 1606. évben megkötött nevezetes béke előtt sok nyomoruság, sok üldöztetés volt a sorsunk. Az egyik országgyűlésen azt mondták ki ellenünk, hogy akik a reformációhoz ragaszkodni mernek, fej — és jószágvesztéssel bünhődjenek, — a másik országgyűlés rövidesen ráduplázott így: a protestánsok, mint Szűz Mária ellenségei, megégettessenek.

Hejh de nehéz idők lehettek azok, el se tudjuk ma már képzelni — mikor [az embert hitéért, vallásáért tüzhálálra vitték!

S a vallás szabad gyakorlatának korlátozása és a hitért való üldöztetés mellett szenvedett szegény hazánk is. Akkor is ugy volt, mint később a kurucz dal szomoruan zengte:

Rajtunk török dul,
Rajtunk német dul . . .

Szenvedett a szegény ember. . . A zsoldos német katonaság lénungját nem

kapván rendesen, a szegény népet zsarolta s annak mindenét fölélte. Szenvedett a gazdag ur. Hamis vád alapján perbe fogták, jószágvesztésre ítélték s földönfutó lett. De bár vették volna el mindenét szegénynek és urnak: csak a hitét, a lelkiösmerete szabadságát ne bántották, ne háborgatták volna! Elvették templomainkat, s ha volt, ki védni merte a templomot, a templomajtó sarkára akasztották föl.

Éjszaka volt, rettentő éjszaka!

De virradt a nap Biharvármegyében. Ott lakott egy főnemes Sólyomkő várában: Bocskay István volt a neve. A szive régen vérzett, látva elnyomott hazáját, eltaposott egyházát. Fegyvert fogott, kibontotta lobogóját, megvillámlott harczi kardja. Egynehány száz emberből állott előbb a serege, de hozzája szegődtek a vitéz hajduk s úgy megverte a császár király seregét Álmosd mellett, hogy csakugy porzott belé a németnek a háta: az 1604-ik év október 14-ike és 15-ike közti éjszakán. S nem telt belé egy hónap csak 29 nap, már akkor Kassa alatt csillogtak Bocskay népének fegyverei, be is vonult a neves városba nagy diadalommal, a kassai polgárok örömrivalgással nyitották meg előtte a város kapuját és magasan lengett Bocskay zászlója, ez volt irva rája: »Ha Isten velünk, ki ellenünk« és hangzott az ének a harczosok ajkán: »Erős Várunk nekünk az Isten!«

Tüneményes idők, nagyszerű napok! óh mért nem éltünk akkor, hogy szivünkhöz szorithattuk volna azt a lobogót, megcsókolhattuk volna suhogó selymét, megzörrenthettük volna fegyverünket mi is a drága Sionért!

Bocskay aztán ment tovább, diadalról, diadalra. Fegyvereit győzelem koszoruzta mindenütt, mert a szabadságáért élő-haló, hitéért lángoló nemzet lelkesülten sorkozott lobogója alá.

A medgyesi országgyűlés szeptember hó 14-én három nemzet fejedelmévé kiáltja ki őt, t. i. a magyar, a székely és a szász nemzetnek fejedelmévé. — Majd a török szultán küld neki derekára kardot, kezébe királyi pálczát, fejére drága kövekkel ékesített királyi koronát. Én, aki e sorokat írom, láttam a Bocskay koronáját, néhai való Dr. Pallagi Gyulával állottunk ott előtte; ott van a bécsi császári kincstárban! Mig a korona drága köveivel, szinaranyával ránk ragyogott, egy-egy forró könnyet törültünk ki szemeinkből. Hát ez a korona se lehet idehaza?! — A szultán ajándékai azt jelentették: Bocskay légy te a király!

Óh, ha a mai kapzsi korban történnék ez valamelyikönkkel, beh elfogadnók azt a koronát! Nem ugy a nemeslelkű, önzetlen Bocskay: ő nem ezért ragadott fegyvert: a nemzet s a vallásszabadságért! Mint ő maga megírta: »Nagy inségben voltunk az idegén nemzetség miatt, sem jószágunkkal, sem marhánkkal szabadok nem valánk, de ki mindezeknél nagyobb, lelkünkösmeretében is megháborétottak vala.« A királyságot, a koronát el nem fogadta, Istennel szemben való mély alázatosság volt a lelkében; jól tudta, amit kivált manapság oly kevesen tudnak, hogy amit elvégezünk, amit elérhetünk, nem a mi érdemünk; hiszen Istené a dicsősség, miénk pedig csak orczánknak pirulása. S a csodálatos hatalmu Isten segitette tovább is a bátor hitvédőt, a nemes szabadsághőst. Az egész felső Magyarország meghódolt győzedelmes fegyverei előtt.

Ekkor aztán jónak látták Bécsben, hogy engedjenek.

Megkezdődött az alkudozás, melynek gyümölcse lön a bécsi béke. Megkötött e béke az 1606. év junius 23-án s benne a vallásszabadság és a nemzet alkotmánya egyforma biztosítékot nyert.

Ime Bocskay érdeme! Ime a háromszázados emlékezet!

Áldjátok az Istent, magyarok kik vagytok e hazában s kivált ti protestáns testvéreink! Áldjátok az Istent Bocskay Istvánért, áldjátok az urat reánk kiáradott kegyelméért!

Emlékezet okáért magyar fordításban ide iktatom a nevezetes bécsi béke minket érdeklő szakaszát szó szerint:

»A karokat és rendeket, akik csak Magyarország határain belül élnek, összesen és egyenként, ugy a mágnásokat és a nemeseket, mint közvetlenül a koronához tartozó szabad és kiváltságos városokat; továbbá a magyar véghelyeken levő magyar katonákat az ő vallásukban és hitükben soha és sehol háborgatni nem fogja — t. i. a császár- király — sem mások utján báborgattatni és gátoltatni nem engedj.«

Hajh de sokszor megszegették ám ezt a kötést még azután, csörgött a láncz a börtönökben a protestáns elődök kezén, csattogott a korbács a hitvalló papok meztelen vállain, homlokukon, hátukon sistergett a tüzes vashélyegző!

De hagyjuk ezt, ne bontogassuk az elmúlt idők sirjait!

Bocskay kivivta a décsi békét; de áldásait nem soká élvezhette. Krisztus elvégezte a »munkát«, meghalt kereszten. Bocskay is elvégezte a munkát s még ugyanazon évben meghalt hirtelen halállal Kassán. Ugy rebesgetik, hogy megmérgezték. Állítólag saját kanczellárja mérgezte volna meg. Rettenetes volt a hajdu vitézek haragja, süvöltve szállt ki a sok hajdu-kard a hüvelyből s Kátai Mihály a kanczellár, a vélt mérgező, száz darabra vagdalva omlott össze Kassa piacán a hajduk kardjától.

Bocskay meghalt, óh hány nagy emberünk halt meg így váratlan-hirtelen.

Vitték aztán gyászszal-siralommal. Tizezrek kísérték Kassától Erdélyig el Gyulafehérvárra a nagy fejedelmet. Jajszót visszhangoztak a magas kárpátok és a sziklás királyhágó . . .

Meghalt, de él. El van temetve, de a lelke itt száll köztünk; míg magyar lesz e földön, s míg a reformált hitnek csak egy hive lesz a magyar rónaságon s a magyar hegyek között.

Ünnepeljünk Testvéreim! vegyünk lelket a Bocskay lelkétől, áldjuk el emlékét s áldjuk ő érette az Istent.

Május 20-án templomba mindenki, ki hitéért érezni tud; imádkozzunk a Sionért az örök Sion Urához! Imádkozzunk, lelkesedjünk, tanuljunk! . . .

A főgymnasiumunkban május hó 20-án délelőtt a tornateremben tartandó Bocskay ünnepély műsora:

1. Kölcsey: Himnusz. Énekli a főgymn. énekkar.
2. Huszár Gyula: Bocskay emlékezete. Szavalja Szondy Lajos VIII. o. t.
3. Alkalmi beszéd. Tartja Barla Jenő főgymn. tanár.
4. Nagy Zoltán: »Szárnyain az őszi dalnak . . .« Elődj a főgymn. ifj. férfi kar.
5. Bocskay István felkelése. Irta és felolvassa Szarka István VIII. o. tanuló.
6. Győry Vilmos: Ima. Szavalja Mézőly Győző VIII. o. tanuló.
7. Rákóczy induló; nagy zenekarra. Előadja az e célra alakult műkedvelő zenekar.

Ezen ünnepélyre szives örömmel hívjuk meg és várjuk gyülekezetünk minden tagját: férfiakat, nőket, öregeket, ifjakat, — a legegyszerűbb embert is, hiszen mindnyájan egy Atyának gyermekei, testvérek vagyunk s a nagyemlékü Bocskay fejedelem mindnyájunk hitéért bontotta ki 300 évvel ezelőtt lobogó zászlaját. Jertek hát Testvéreink! emlékezzünk régiekről, gyujtsuk fel szívünk hamvadozó tüzét a nagy emlékezet lángjainál!

Magyar protestáns gályarabok éneke a nápolyi tengeren.

*Térj magadhoz, drága Sion
Van még néked Istened,
Ki Atyádként felkaroljon
S szívét ossza meg veled.
Azt bünteti, kit szeret,
Másként ő nem is tehet:
Sion, ezt hát gondoljad meg
S szabj határt bus gyötrelmidnek.*

Református Testvéreim! Az elmúlt esztendőben iskolás leánygyermeketeknek megtanítottam volt a fenti szép éneket, énekeltesétek el velök, tanuljátok meg tőlük, száz meg száz esztendő szenvedésünk sir abban az énekben.

Vegyünk reményt, de vegyünk lelkesedést is az ének szavaiból, szárnyaló dallamából: az Ur velünk volt s velünk lesz, de . . . igaz a példaszó is: Segíts magadon, Isten is akkor segít!

Uj lelkipásztorunk Nagy István beköszöntő beszéde.

Tartotta 1906. május 6-án lett ünnepélyes beiktatásakor.

Bevezető ima.

Uram! Te elképzelhetetlen erejű nagy Isten! Ki szádnak egyetlen igéjével hoztad elő a semmiségből e mérhetetlen mindenséget; kinek egyetlen »légyen« szavad, midőn Tőled elszállt, előállott a látható, az anyagi világ.

Uram! Te végetlen szellem, tökéletes lélek! Ki a te szent igéddel, alkottad meg és tartod fenn a látható világban és a felett a láthatatlan szellemi, a megfoghatatlan lelki világot.

Mi erőtlén porgyermeked, kik mindenkor csendes alázattal szemléljük, érezzük igédnek világokat fentartó, kormányzó hatalmát, most aggodó várakozással, remegő félelemmel állunk meg e Neked szentelt házban, amelyet, igéd hirdetésére és hallgatására emelt a Téged kereső buzgóság, és amelyben Téged sejt, Téged érez a hozzád vágyakozó lélek.

Néped óh Urunk, felséges Istenünk, kitől parancsoló szavaddal egymásután nagy hamarsággal elvetted az igének hirdetőit, a tudományal ékest, majd az erőset, megfosztott néped áll ez órában aggodalmas várakozással, ha vajon, a kit szent igédnek prédikálására most eléje állítottál, tudja-e majd néki szólni azt az ígét erővel, tudja-e úgy, hogy szomjuhozó lelkét megelégitse, sóvárgó szívét megnyugtassa!?

Szolgád pedig, óh nagy kegyelmű szent Isten, a te, minden erőtelenséggel teljes szolgád, áll előtted és a nép előtt nagy félelemmel és rettegéssel, ha vajon nem törik-e meg gyenge ereje, nem roskad-e össze teste lelke a nagy felelősség súlya alatt, melyet vett gyenge lelkére, roskadozó vállaira, hogy megfeleljen a nép túlfokozott várakozásának, és megállhasson vádolás nélkül, nyugodt lelkiösmerettel előtted, ítéletedben nagy és rettenetes Isten. (Dán. 9. 4.)

De szolgádnak Uram egy a reménysége, egy a vigasztalása. Az hogy mikor néki a Krisztusért, az ő örök igazságáért szólni kell, nem ő lesz az, aki szólni fog, hanem a mennyei Atyának a lelke szól ő általa. Ezt ígerte (Mt. 10. 20.) a te szent fiad, a legfőbb pásztor azoknak, kiket ő elküld a világba az ő nevében. Küldj azért óh szentséges Isten, a te széked körül álló Szerafim angyalok közül egyet, aki az égi oltáráról vett eleven szénnel illesse meg szolgádnak ajakát, (Ézs. 6. 6. 7.) hogy égi tüzellel lobogjon minden beszéde, miglen szavai eljussanak a velőknek megoszlatásáig, a csontoknak egybekötöttetéséig, el a szivekbe, lelkekbe, hogy azok a te szolgád iránt megengeszteltessenek, hogy elfordítván minden emberi okoskodást, az embereknek minden gondolatát foglyul vihesse (2. Kor. 10. 5.) a te szolgád, tehozzád az Ur Jézus Krisztus által. Ámen.

A lelkes az egyház szolgálatában.

Alapige: Ef. 4. 11. 12 v. Ő adott némelyeket apostolokat, némelyeket prófétákat, némelyeket evangélistákat, némelyeket pedig pásztorokat és doktorokat. A szenteknek egy testbe való köztetésekre, a szolgálatnak munkájára, a Krisztus testének építésére.

Midőn az imádkozás után most az igének hirdetésében hozzátok szólok sz. T. és pedig először szólok az életben, első szavam legyen a köszöntés, üdvözlés. Köszöntésül, üdvözlésül békeséget és kegyelmet kívánok nektek az Istentől, a mi Atyánktól és az Ur Jézus Krisztustól. Fo-

gadjátok szívesen köszöntésemet, jó kívánságomat, hiszen ennél szebbet, jobbat nem mondhatok. Égi szózat ez. Ezzel köszöntötték az angyalok a bethlehemi pásztorokat, midőn nekik a megtartó Ur Krisztus születéséről hirt hoztak. (L. ev. 2. 14.) Ezzel köszöntötte a feltámadt Jézus, az ő látásán megháborodott tanítványokat. (L. ev. 24 r. Ján. 20 r.) Az Isten lelkével, Jézus nevével megteljesedett Pál a Zsidókhoz irt levél kivételével minden levelét ezzel kezdi. Hadd mondjam azért én is: »Kegyelem néktek és békesség az Istentől, a mi Atyánktól és az Ur Jézus Krisztustól.«

Második szavam kérés hozzátok sz. T. Ezt mondom pedig: Af. az én lelkemben békeség van, az Isten békéje, ki sok, hosszas és nehéz próbatételek után kegyelmes szabadítását megmutatta nékem, lecsendesítvén nyugtalan, háborgó szíveimet, lelkemet. Továbbá ennek a szabadságot lehellő, végtelen alföldi rónának a nyugalma szállt lelkembe, a melynek földjén én is születtem, nekedtem, amelyet egyszer elvesztettem, 15 évig sok fájdalmas könnyhullatással sirattam, de amelyet mikor most visszanyertem, visszanyertem vele lelkem nyugalma, életemet.

T! E földön, a szép magyar Alföldön egy közös birtokunk van: a szabadságszeretet. Ti, a szabad Alföldnek szabad fiai éltek, haltok a szabadságért. Én pedig mikor most, annyi idők után, a szabad rónákról jövő lágy tavaszi fuvalom körül lengi arczomat, zengve fülemben a szabadság édes zenéjét, leborulni szeretnek ez áldott földre, átölelni azt karjaimmal, úgy rebegni hálát a nagy Istennek, aki az ő szent fiában az Ur Jézus Krisztusban legdrágább kegyelmi ajándékát: a szabadságot adta e föld népeinek és e szabadság határtalan szerelmét oltotta az ő magyar népe lelkébe. Tehát a szabadságszeretet közös birtokunk. Ha van közös birtokunk: úgy testvérek vagyunk. Azok vagyunk keresztyének még ugyis, mint egy Atyának a gyermekei a Jézus Krisztusban.

Mint testvérekhez intézem kérésemet hozzátok. Ha ti szeretitek a szabadságot, engedjétek meg nekem is, akinek utamat az Isten közéték vezérelte, hogy szabadon, minden bántódás nélkül járjak-keljek köztetek. Meglátjátok majd, hogy én mindig igaz testvéri szeretettel fogok köztetek járni. De engedjétek meg azt is, hogy én mindenkor szabadon szólhassak hozzátok, mint az Isten igéjének a hirdetője. Meglátjátok, hogy csak az ilyen prédikálásból lesz a gyülekezetnek lelki épülése, a Krisztus anyaszentegyházának erősödése.

És az anyaszentegyház feje, a Krisztus, az ő anyaszentegyházában egyedül ilyen, emberektől független, szabad szolgálatra adta az igehirdetőket.

E gondolatnak a kifejtése képezi hozzátok intézett első beszédemnek a tárgyát.

I.

Tehát a mi szolgálatunk az anyaszentegyházban való szolgálat.

Az anyaszentegyház k. T. a Krisztusé. Ő építette azt fel a szerint, amint (Mt. 16. 18. v.-ben) mondja: »Te Péter vagy és ezen a kösziklán építem fel az én anyaszentegyházamat.« És fel építette azt igéjével, melyet szólott ő maga 3 esztendeig és igazságát annak megpecsételte szenvedésével, önfeláldozó halálával, a melyet utána az ő parancsolatához képest prédikáltak tanítványai, az apostolok; ezek után szakadatlan sorrendben az ezek helyére, hivatalába lépők. Felépítette, mint fudamentomon a Péter köszikla hitén és fenntartja örökké az övéinek rendületlen hitén. És építi ma is folytonosan, míg a föld minden határait magába foglalja, minden népeknek, nemzeteknek az ő fedele alatt menedéket ad, felépítette mint egyetlen olyan hajlékot, amelyben e föld kerekiségének minden népei otthon érezzék magokat, benne éljenek mindenek, mint testvérek egy édesanya kebelén. Ime ker. a Krisztus anyaszentegyházának a fogalma. Az anyaszentegyházat nevezi Pál a Krisztus testének. Ezzel meghatározza az egyház feladatát, e világban való küldetését, de egyszersmind azt is, hogy mikor van joga valamely intézménynek ahoz, hogy magát egyháznak, Krisztus anyaszentegyházának, Krisztus testének nevezze.

Imé a Krisztus, míg járt e földön emberi testben, mint hiv pásztor, mint juhoknak ama pásztor, keserülvén a tévelygő sokaságot (Mt. 15. 32.) felkereste a széledező juhokat, a tudatlanságban, vakhitben tévelygőket, a szegényeket, szenvedőket, ügyefogyottakat, gyámoltalanokat, vigasztalás, bátorító, pártfogó nélkülieket, kikkel senki sem törődött, kiket inségben, elesett állapotukban senki meg nem látott, vagy épen szivtelenül magok közül kivetettek, elkerültek. Jézus e nyomorultakon könyörült; az örök isteni irgalom és szeretet lelke élt az ő testében, az szállt le ő benne e földre szegény, inséges emberek közé. Ő azt mutatta meg, hogy miképen kell az előítélet, hamis jogok tanítása, rangfokozatok fellállítása, gazdagság és szegénység, uralkodás és szolgaság, gög és megaláztatás, irigység, gyűlölség által szét tépett társadalom tagjait a mérhetetlen

távolságból, melyben egymástól állottak, az irgalom, könyörület, szeretet jóságos cselekedeteivel egymáshoz közel hozni, egymással testvéri szeretetben egyesíteni. Közel a véghez ő maga kiált fel: »Jeruzsálem! J. Mennyiszer akartam egybegyűjteni a te fiaidat!« (Mt. 23. 37.) Így a Jézus Krisztus.

És az egyház akkor!? . . . Csak egyetlen jelenetre hivatkozom abból az időből, amelyet irva találunk Csel. 3. r.-ben. Egy nyomorék koldust tesznek vala le minden napon a jeruzsálemi templom ékes kapujában!! . . . Ez ugye megszokott dolog, meg sem ütődünk rajta. Pedig ha elgondolkozunk egy kissé a tények felett, melyek egymás közvetlen közelében így állnak: Egy leirhatatlan fényvel épült templom, benne arany és drága kövekkel ékes ruhákban egész serege fejedelmi méltóságban, gazdagságban élő papoknak, előkelő fariezusoknak, imádkoznak, mellüket verve és megvannak győződve, hogy ők ezzel megnyerték a Jehova előtt való kedvességet. Kint pedig a templom ékes kapujában a koldus rongyokban, alamizsnáért nyujtva elszáradt kezét, melybe egyik tesz, másik nem, még a gazdag is . . . ez a fájdalmas ellentét af. belekap a szivbe és az önvád kinja, a lelkiismeret mardosása tépi azt.

Azt mondjuk: Ez nem a ker. egyház, nem a Jézus Krisztus egyháza volt. Igaz! Dehát nincsen-e a Jézus Krisztusnak olyan egyháza, épen az, a mely egyedül követeli magának e nevet, a melyben égbe nyuló magas tornyok, aranytól csillogó, ragyogó kupolák, káprázatos fényű templomok és azokban széditő ragyogással, mesés pompával járó papok vannak, mellettök milliói az éhezőknek, félelmes kétségbeejtő alakjai a testi-lelki nyomorultaknak!?

Hát ez k. T. nem a Jézus Krisztus egyháza. Így nem csudálkozhatunk, ha az éhezők, inségesek milliói mélységes gyűlölettel támadnak az egyház, ez egy miatt minden egyház ellen, döngetik annak falait, tördelik oszlopaikat, ássák alá fundamentomait, botor elmével átkot kiáltva a vallásra, minden hitre, magára az Istenre is, emberek bűnét hitnek, vallásnak, Istennek tudva beérthető elvakultságukban. Keresztyének! Annak a koldusnak ott az Ékes kapuban Péter apostol megfogta kezét és felemelte, visszaadta annak járását. Ezzel nagyobb jót cselekedett, mint a templomnak minden papjai egész életökben minden szertartásaikkal, mert irgalmasságot cselekedett ő vele. Jézus is azt mondja: pedig: »Irgal-

masságot akarok és nem áldozatot.« (Mt. 9. 13. 12. 7.)

A mi ref. egyházunkban af. sok van jól, de nem minden. Jól van, hogy áll a templom és benne naponként felcsendül szegénynek és gazdagnak, boldognak és boldogtalannak siró, vagy örvendező éneke, imája; istenfélő és kereső lelkek csendes fohásza. Jól van, hogy állnak és épülnek iskolák és foly bennök a tanításnak életadó beszéde. De minden majd csak akkor lesz jól; akkor lesz egyházunk méltó a Krisztus anyaszentegyháza nevezetre, ha teljes erejével megindul benne, — amiről most még alig beszélünk, — az irgalomnak, könyörületnek, szeretetnek áldott szent munkája: szegényeknek, elesetteknek felemelése, testi-lelki betegeknek felkeresése, vigasztalása, gyógyítása, inségesek, nyomorultak gondozása, tévelygők megtérítése, bűnös, kárhozatnak indult lelkek megmentése, meghasonlott lelkeknek Istennel megbékéltetése és sok-sok ilyen krisztusi munka, melyre a küzdelmes mindennapi élet rámutat. Ebben áll af. a szenteknek egy testbe való kötöttese, ezt tette a Krisztus az ő egyházának legfőbb feladatává.

(Folytatása következik.)

Ime új lelkipásztorunk beköszöntő beszédének első része, s szavaira a mi szivünk így felelt: Új lelkipásztorunk! Isten hozott!

A kedves emlékü ifju Timótheus eltávozván körünkől, adott a jó Isten mást, ki öntöz, ki plántál, bevezérelte közénk rendes lelkészünket. Öröme szolgált a szivemnek és dicsőségére a kisujszállási híveknek, hogy azt, ki hiven munkálkodott a lelkipásztori nehéz tisztben templomban és templomon kívül, ez a nép tudta s tudja is azt mindenkor szeretni, jóságával körülövedezni, tud a szeretetért, szeretettel fizetni. Ez kell a lelkésznek: hivei szeretete! Az eltávozott ifju segédlelkész nagy szeretettel volt e gyülekezet tagjai iránt s hirdette szive szeretetét ékes beszédeiben; épilyen nagy szeretetet hozott közénk nemes szivében az új lelkipásztor s hozott egyszersmind az élet tapasztalataiból eredő bölcseséget, hozott lelkesedést a munkához, hozott keresztyén lelket, mely megindul a szegények, ügyefogyottak sorsán tud sirni velünk. Áldja meg ezért köztünk való pályafutását az áldó Isten, terjessze azt minél hosszabb időre; adjon neki egészséget, erőt, minden lépésére áldást. Isten hozott, új lelkipásztorunk!

Töredék egy kémeri ember leveléből uj lelkipásztorunkról.

»Irok a mai jeles napról, mert mi kémeriek még ilyen kiköszönést sohasem hallottunk. A mai napon talán senkisé is maradt otthon a templomból, és talán egy sem volt köztünk, hogy a szeméből a könnyek ki ne csordultak volna az eltávozó lelkipásztorunknak nagy sajnálata miatt, mert igen szerette a nép és ő is a népet.

A délután 2 órai harangszónál kísértük ki a faluból nagy ünnepélyesen. A számlálhatatlan néptömeg alig fért az utcán egymástól járni, a falu végén tartotta utolsó áldáskívánatát a néppel szembe, de még kísérői voltak kocsikkal, kik 10 18— kilométerig is elkisérték, a kocsiját virágokkal megrakták, a mennyre beláták, kalapemeléssel, kendőrázással éljenzettek.

Hivatalát kitünő erényesen végezte. A nép hozzávaló szeretetét ki nem képes szájjal szólni, csak azt hangoztatja kicsinyétől nagyjáig: az Isten áldja meg minden lépésében a Nagytiszteletű Urat!

Meleg András.

B o c s k a y.

*Emeljük fel lobogónkat,
Hadd feszüljön a kar;
Nyakunkon ül már a német,
Nem boldog a magyar.*

*Oda van már ősi hírünk,
Oda szabad honunk,
Nyugodalmunk még akkor sincs,
Hogyha imádkozunk.*

*Nincsen hajlék fejünk felett,
Elvette a német;
Véráztatta barázdákban
Neki nő az élet.*

*Tiszta hitünk a szivünkéből
Hóhérral tépeti;
Isten házáat, hitünk várát
Földig ledönteti.*

*Boeskey hív . . . meghallotta
Népe keserveit;
Talpra mostan, akit szent tűz,
Honszerelem hevit!*

*S megy a hajdu . . . és előtte
Nyullá lesz a német,
Álnok szive bátorsága
Az inába tévedt.*

*„Én nemzetem — szól Boeskey —
Szabad vagy hát végre;
És most, nemes harczod után,
Nyujtsd kezed békére!*

*De a kardját minden magyar
Könnyű helyre rakja,
S szabadságát ősi hitét
Soha el nem adja!“*

S. L.

Régi időkől.

A mai ember ámulva olvassa, hogy a vallásos érzület mennyire megváltozott, hogy eleink, mily szigoran ügyeltek és vigyáztak fel az Istent káromlók és embertársaikat sértegetők felett. Ha a tanácsnak az ilyeneket bejelentették, semmi módon nem menekülhetett a kemény büntetéstől.

Annó 1754. szept 29-én bejelentették Kása Mihályt káromkodásért. A tanács mindjárt inquisitiót tartott, tanukat hallgatott ki és miután beigazolódott Kása Mihály bűnössége, a tanács a következő határozatot hozta: »Noha az Isten szent nevének káromlójai ellen, mind az isteni, mind a világi törvények keményen kiáltanak, mindaz által Kása Mihály fére tévén az isteni tiszteletet és a felebaráti szeretetet s nem irtózáván a káromlók és Isten szidók ellen rendeltetett kemény büntetéstől, hogy teremtő Istenének szent

nevét »teremtette« mondással káromolni s felbarátait illetlen mocsokkal is becstelenteni bátorkodott. Ezen két rendbeli törvénytelen cselekedetért, másoknak rettentő példájokra s magának méltó büntetésére példás büntetést, ugymint 80 jó és érezhető csapást szenvedjen. Elvégeztetett. Az ílelet nyomban végre lett hajtva.

Annó 1790. Pócsi Mihály kijöven a kis pinczéből Gyani János hadnagyot megtámadta, a miért az őrizete alatt levő sertésekből egynéhányat kártételért behajtott és »disznó teremtettével szidta; erre ez lett a végzés: Mind a hadnagy megtámadásáért, mind kiváltképen a káromkodásért megbüntettetik Pócsi Mihály »12 jó és érezhető pálczákkal.«

Ugyancsak azon időben Vig Ferencz panaszolta be szolgáját, hogy az részeg fővel hazamenvén, midőn szemére hányta mulasztásait, irtózatossá káromlásban tört ki, mind atyját, mind anyját hamis lelkűnek mondotta, sőt »kutyateremtette« és egyéb szenvedhetetlen mocsokkal illette sokaknak hallatára. Bebizonyulván az állítás, a bevádolt szolga 25 joféle pálczák elszenvedésére ítéltetett.

Halottaink névsora az 1905. évről.

- 19. Pardi József Pardi Mihály fia.
- 19. Monoki Imre, Áron fia.
- 24. Gönczi Sándor.
- 25. Márta Mária Márta Károly leánya.
- 27. Szentpéteri József.
- 31. Nyitrai Pál.
- 30. L. Nagy Lajos.
- 31. Majláth Zsuzsánna özv. Nagy P. M.-né.
- 31. Pásztóhai Zsuzsánna Kolozsi M.-né.
- 31. Posztós Lajos Posztós István fia.

Szeptember 2. Márta Mária, István leánya.

- 1. Németh Erzsébet Béres Mihályné.
- 1. Bugyik Gyula, Julianna fia.
- 2. M. Tóth Imre, József fia.
- 5. Kis G. Emilia, Gábor leánya.
- 5. K. Szabó Irma Szalai Istvánné.
- 5. Vas Mártha özv. Hosszu Sándorné.
- 9. Kámvási Tóth Julianna, Sándor l.
- 8. Koós Mária, Sándor leánya.
- 10. Farkas Teréz, Lukács leánya.

- 10. D. Kis Krisztina, Endre leánya.
- 12. Ködmön Erzsébet, Erzsébet leánya.
- 13. Janó Lajos, Lajos fia.
- 13. Oros Erzsébet Szarka Sándorné.
- 16. Tóth Eszter, Károly leánya.
- 18. Geszti Kálmán, Julianna fia.
- 19. Kis Zsófia Tóth Lajosné.
- 18. Szentpéteri Lajos, Lajos fia.
- 19. Pocsai János, Oros Julianna férje.
- 19. Kovács Eszter Váróczy Áronné.
- 19. M. Tóth Dezső, Imre fia.
- 20. Péteri Emilia, Julianna leánya.
- 21. Fekete Károly, Károly fia.
- 21. Molnár Julianna, özv. Oros Miklósné.
- 22. Máté Rozália Vitárizs Lajosné.
- 23. Varga Zsófia özv. Kazinczi Istvánné.
- 24. Janó Róza, Emilia leánya.
- 25. Oros Mária, Lajos leánya.
- 26. Halvaszületett Varga Miklós fia.
- 26. Farkas Ferencz fia keresztelest n. é.
- 27. Varga Mária, Tóth Józsefné.
- 28. Szücs Albert, Sándor fia.
- 28. Domonyi János Molnár J. férje.
- 28. Ifj. Gaál János keresztelestlen fia.
- 30. Németh István keresztelestlen fia.
- 30. Gulyás Erzsébet, Balázs leánya.

- Október
- 1. Varga Erzsébet, özv. Ari K.-né l.
 - 4. Özv. Pallos Eszter, Szőlősi S.-né.
 - 4. Özv. Szoboszlai Lajos.
 - 6. Varga Eszter, Szücs Andrásné.
 - 9. Bugyik Mózes.
 - 10. Molnár János, János fia.
 - 10. Kovács Kálmán, Kálmán fia.
 - 12. Tóth Lajos, Lajos fia.
 - 12. Örökös Tóth Sándor.
 - 14. Abri Emilia, Károly leánya.
 - 16. Cs. Szabó Lajos, Abri Erzsébet f.
 - 20. G. Nagy Lajos halvaszületett l.
 - 23. Gönczi Julianna, Lajos leánya.
 - 22. Mile F. Péter Mile Mártha férje.
 - 23. Gönczi Rozália, Lajos leánya.
 - 24. Palágyi Mária, István leánya.
 - 26. Komáromi Julianna özv. Posztós L.-né.
 - 25. D. Kovács Rebeka Szabó Lajosné.
 - 27. Kasza Ágnes özv. Oláh Istvánné.
 - 27. Dobai Eszter, Farkas Albertné.
 - 28. Karakas Gyula, Gyula fia.
 - 30. Szücs Erzsébet, Albert leánya.
 - 31. Borók Lajos, Lajos fia.

November 1. Csipő Károly, Károly fia.

- 2. Padra Erzsébet, Andor leánya.
- 2. Nagy Erzsébet, Sándor leánya.
- 4. Janó Albert, Sz. Máté Eszter.
- 4. J. Kis Imre, Lajos fia.
- 4. Csipő Kálmán, Sándor fia.
- 6. Lábás Eszter, özv. Pocsai F.-né.
- 5. Dávid István, Gábor fia.
- 6. Dávid Sándor, Gábor fia.
- 7. Fekete Zsuzsánna özv. Kovács S.-né.
- 6. Bosnyák Klára özv. Deák Jánosné.

(Az elhaltak lajstromát a köv. számokban folytatjuk.)